

Et langvarig arbeid for forsoning er i gang

Taler

Harald 5

Dato

15 oktober 2025

Omstendigheter

Kongens tale ved åpningen av det 10. Sameting

1

Jeg hilser Sametinget velkommen til ansvarsfull gjerning. Og jeg ønsker at den må bli til gagn for det samiske folk og for vårt fedreland.

5

10

Den norske stat er grunnlagt på territoriet til to folk – samer og nordmenn.

15

I 2023 ble samenes stilling som urfolk i Norge stadfestet i Grunnloven.

20

25 I 2025 feirer vi at det er 80 år siden frigjøringen av Norge.

30

I maidagene 1945 var det stor glede i hele landet. Men for folk fra Finnmark og Nord-Troms var det en vanskelig tid. Tyskerne hadde brent ned hus og hjem. Svært mange av innbyggerne i Finnmark og Nord-Troms ble flyktninger i eget land.

40

Samene ble hardt rammet. Samiske byggeskikker, tradisjonelt håndverk, kunst og kultur ble ødelagt.

45

I 2025 lever vi i en tid preget av ny internasjonal usikkerhet. Vi har igjen krig i Europa. Vi er i den mest alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen siden andre verdenskrig.

55

Derfor må vi de neste årene investere mer i Forsvaret. Samtidig må Forsvaret ta hensyn til samisk kultur og tradisjonelle samiske næringer.

70 Det har snart gått ett år siden Stortinget formidlet sin dypeste beklagelse for de overgrep som politikken med fornorskning betydde. – Overfor samer, kvener eller norskfinner, og skogfinner.

75

Det var en viktig beklagelse. For de som lever med sår etter fornorskningen. For de som opplever sorg over å ha mistet språk og kultur. Og for de som har nedarvede traumer.

80

85

Et langvarig arbeid for forsoning er i gang.

90

Som folkevalgt organ for samene, har Sametinget en sentral rolle her. Men Sametinget kan ikke gjøre jobben alene. Mange må bidra.

95

100

En prioritering i arbeidet med forsoning, er å styrke de samiske språkene.

Det er fint at mange velger å ta tilbake sitt språk. Framtiden til de samiske
110 språkene er avhengig av at samiske barn og unge lærer samisk. Her gjør
barnehager, skoler og høyskoler en viktig jobb.

I tillegg er festivaler og språksentre gode arenaer hvor samiske språk læres,
brukes og utvikles. – Og hvor samer finner fellesskap.

Som i det nye bygget til det samiske nasjonalteateret og Samisk videregående
skole og reindriftsskole. Her møtes to institusjoner med nasjonalt ansvar for
samisk opplæring og scenekunst.

135 Internasjonalt Samisk Filminstitutt og kunstnerkollektivet Dáidadállu fremmer
samiske språk og kultur. De styrker det samiske fellesskapet. Deres innsats gir
økt innsikt i samiske perspektiver. Alt dette blir lagt merke til både nasjonalt og
internasjonalt.

145

Sametingets satsing på kreativ næring bevarer og videreutvikler samiske tradisjoner innenfor håndverk og kunst.

150

155 Flere samer opplever nå å få aksept for hvem de er. Men: Fortsatt er det mange som møter fordommer og negative ytringer. – Både fra majoritetsbefolkningen og innad i samiske miljøer.

160

Derfor må vi anstrenge oss for at alle kan delta i den offentlige samtalen. Det gjelder spesielt samiske ungdommer. – Og det må skje uten å bli utsatt for
165 nedsettende kommentarer.

170

Likestillings- og diskrimineringsombudet driver nå en egen tjeneste for veiledning i Nord-Norge. Kontoret gir råd og bistand til samer som blir diskriminert, eller som ikke får likeverdige tjenester.

175

180

Dessuten har kommunene og fylkeskommunene en viktig rolle. De skal sikre

samiske innbyggere gode tjenester. Mange kommuner fortjener ros for tiltakene de har satt i gang.

185

190

Vi har nå fått nye språkregler i sameloven. De har gjort det lettere for nye kommuner å bli med i forvaltningsområdet for samiske språk. I september kom Saltdal kommune med. Saltdal blir den første med status som språkstimulerings-kommune. Slik styrker kommunen de samiske språkene.

195

200

Sametingets valgmanntall vokser. Over 25 000 har nå stemmerett ved sametingsvalg. Dette viser det samiske folkets politiske engasjement.

205

210

Sametinget har et viktig mandat som valgte representanter for det samiske folket i Norge.

215

Sametinget er en felles stemme for de samiske interessene overfor regjeringen og Stortinget.

220

225

Sametinget skal også fordele midler, forvalte og beslutte i saker som gjelder samene.

230

Et betydelig ansvar og store oppgaver ligger foran dere – representantene.

235

240

Jeg ber Gud velsigne Sametingets arbeid og erklærer herved det 10. Sametinget for åpnet.

245

Kilde

<div>sametinget.no</div>

Emner

Fornorskning, Minoriteter, Sameting, Språk, Åpningstale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/et-langvarig-arbeid-for-forsoning-er-i-gang>

250

255